

ספר
חסד
לאברהם

רדאמסק

רבות השתדלנו
להוציא דבר מתוקן מתחת ידינו,
בכדי להפיץ תורת רבינו הק' זיע"א.
וכבר נאמר שגיאות מי יבין,
ואך למותר שאם יש שגיאה
או שגגה ה"ו לתלות ברבינו הק'
אלא בנו העורכים
שלא ניתנה תורה למלאכי השרת.
נשמח להארות והערות.

הוצאת

חסד לאברהם

clradomsk@gmail.com

לאפשרויות הנצחה ועזרה
בהפצת תורת רבינו זיע"א
ולקבלת הגליון מדי שבוע במייל
ניתן לפנות למייל הנ"ל

גליון זה יוצא לאור
לזכות ג.ב.פ.
לכל מיילי דמיטב

עימוד: imud1153@gmail.com

בא

התורה, כי 'תנינא פרושו לימוד'. וזה הרמז 'זה' נתן קולו לפני חילו כי רצ מאוד מחנהו' (יואל ב, יא) 'ה' נתן קולו' היינו נתינת התורה לצני ישראל, 'לפני חילו' היינו נגד המקטריגים, ואמר הכתוב הטעם 'כי רצ מאוד מחנהו', פירוש כי ליצר הרע יש לו הרצה מחנות הטומאה, גם מרמז על החומר, כי גם החומר מסייע להיצר הרע. והרמז צפסוק 'כי רצ מאד' עם הכולל צגימטריא חמר.

וזזה הכונה צפסוק (תהלים קד, ו) 'על הרים יעמדו מים', היינו צאיזה כח יוכל לעמוד נגד היצר הרע הנקרא הר (סוכה נב, א), ועוד יהיה למעלה מן 'הרים' - מן היצר הרע, זה על ידי 'מים', היינו על ידי הכח מהתורה הנקראת מים (צבא קמא יז, א).

וזזה הכונה צפסוק הנ"ל 'הנני עליך וגו' התנים הגדול הרוצח צחוך יאוריו, היצר הרע נקרא 'גדול', כמאמר הכתוב (קהלת ט, יד) 'וצא אליה מלך גדול' (עי

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותותי אלה בקרבו (י, א). הנה זאת ידוע כי פרעה רמז על היצר הרע, כי פרעה הוא אותיות הערף, גם פרעה עם האותיות צגימטריא נחש, והרמז על נחש הקדמוני, וכן מצואר צוהר הק' פרשת לך (פ, צ) זה לשונו 'ערפה דא נפשא דשמאלא, צת זוגא של יצר הרע, ולמה אתקרי ערפה משום 'כי עם קשה ערף הוא' (תשא לד, ט) 'עין שם. והנה ערפה הוא אותיות פרעה.

וזהנה האדם צא לעולם הזה ללחום נגד היצר הרע, והגם כי היצר הרע כחו רב, כי הרצה מסייעים לו, וגם החומר נוטה לתאות רעות, הנה מחמת התורה יוכל האדם להיות כוצע את יצרו. וזה הרמז, כי התנין הוא הנחש, והוא פרעה, כמצואר צוהר הק' (וארא כח, א; צא לד, א) צפסוק (יחזקאל כט, ג) 'כה אמר ה' אלהים הנני עליך פרעה התנים הגדול הרוצח צחוך יאוריו, והנה נגדו הוא לימוד

ט, יד-טו), 'זה איש מסכן וחכם' סופי תיבות השמן, רמז על התורה (ויק"ר ג, ז), וגם השמן אוחיות נשמה, כי מי שעוסק בתורה זוכה לנשמה, ומחמת התורה והנשמה יוכל ללחום נגד היצר הרע הנקרא 'מלך גדול', כמאמר חכמינו ז"ל (קהלת רבה ד, ט). וזה 'ומלט הוא את העיר צחכמתו', היינו צחכמת התורה.

וזוה הרמז 'ויצרא אלהים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למיניהם' (בראשית א, כא), על פי הזוהר הק' בהקדמת בראשית (יב, ז) 'פקודה חמישאה כתיב ישראל המים שרץ נפש חיה, צהאי קרא אית תלת פקודין, חד למלעי באורייתא ולאשתדלח צה ולאפשא לה בכל יומא לתקנא נפשיה, דכיון דצר נש אתעסק באורייתא אתתקן בנשמתא אחרת קדישא וכו', וכד אשתדל באורייתא צהאי רחישו דרחיש צה זכי לנפש חיה', עיין שם. וצוה מצואר הכתוב 'ויצרא אלהים את התנינים הגדולים', רמז על היצר הרע וכת דיליה, והנה נגדו מסטרא דקדושה נבראת 'נפש חיה' היינו הנשמה, והנה האיך זוכה האדם להאי 'נפש חיה', זה מחמת 'אשר שרצו המים', היינו על ידי שירצה האדם בתורה אזי זוכה להנשמה, וצוה יוכל לנח את היצר הרע. וזה הרמז 'נפש חיה הרומשת אשר שרצו' סופי תיבות תורה,

נדריס לב, ז), והנה דרכו של היצר הרע להיות 'רוצן בתוך יאוריו', היינו צעת שהאדם רוצה להתעסק בתורה שנקראת 'יאור', כמצואר צוהר הק' פרשת שמות (יא, ז) 'דיבור המתחיל 'ולא יכלה עוד הלפינו' (שמות ז, ג), זה לשונו 'על שפת היאור על מיםרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל', אזי רוצן היצר הרע לצטלו, כי אז ירא שלא יכתת ראשו מחמת לימוד התורה, וכמצואר צוהר הק' (עי' ח"א ק, ז) 'צפוק (וישב לו, יא) 'ויצא הציטה לעשות מלאכתו' עיין שם. ולכך נקרא מלחמת התורה, כי בתורה האדם עושה מלחמה נגד היצר הרע, ולכך היצר הרע אז מתגבר עליו לצטלו מעסק התורה, והנה הקצ"ה מצטיח לאדם שעל ידי עסק התורה יכניע את הנחש הוא היצר הרע. וזה שאמר 'הנני עליך התנים הגדול', להכניע אותך לפני מי ש'רוצן בתוך יאוריו', היינו שעוסק בתורה שנקראת 'יאור', אזי הקצ"ה מכניע לפניו ומצטל ממנו הנחש. וזה הכונה 'שצרת ראשי תנינים על המים' (תהלים עד, יג) 'היינו על ידי כח התורה שנקראת 'מים', 'שצרת ראשי תנינים' היינו הכח מן הנחש הקדמוני.

וזוה הכונה 'עיר קטנה וגו' וצא אליה מלך גדול וסבב אותה, ומלא צה איש מסכן וחכם ומלט הוא את העיר צחכמתו' (קהלת

הנקרא 'מזרים', מחמת 'אשר לא ידע את יוסף', פירוש שלא ידע להוסיף בכל יום בתורה.

והנה זה הרמז בפסוק (מקץ מא, לד) 'יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מזרים', 'יעשה' הוא לשון תיקון, היינו תקון נגד פרעה, היינו היצר הרע, הוא מחמת 'ויפקד פקודים', שיעשה המלות הנקראין 'פקודי ה' (תהלים יט, ט), 'וחמש את ארץ מזרים', היינו נגד 'מזרים' שהוא מזר ים, היינו הלצ שממנה באה החכמה, שהיא נקראת ימא דחכמתא, והוא צמזר מחמת שהאדם לא יעשה הרצון מהקצ"ה, הענה לזה תורה הנקראת חומש.

והנה 'וחמש' תרגומו 'ויזרז' כי לימוד התורה צריך להיות צוריות ולא בעללות, כי 'לחם עללות לא תאכל' (משלי לא, כז), שהשכינה הקדושה לא נהנית מהתורה הנקראת לחם (צ"ר ע, ה) - אם הלימוד היא בעללות. ולכך נקראת התורה חומש, לרמז שהלימוד צריך להיות צוריות. והנה פרעה היה רצונו לצטל את בני ישראל מהתורה, כי שם פרעה מורה על זה, כמאמר הכתוב (משא לב, כה) 'יירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן', ותרגומו 'ארי צטלינון אהרן', נמצא כי תיבת פרעה נרמז על ציטול. והנה רצון פרעה לצטל את ישראל מהתורה, לכך צריך

היינו האין יזכה שהנפש תהיה צחינת חיה, זה מחמת שריצת המים כנ"ל.

וזוה הכונה ה' צרנוך העמדת להררי עוו' (תהלים ל, ט), היינו שהשי"ת העמיד זה נגד זה, היינו נגד יצר הרע הנקרא הר, העמיד נגדו התורה הנקראת 'עוו' (שמו"ר כו, ד), וזוה יוכל לנצח את היצר הרע. וזה הכונה 'שלא לחמך על פני המים כי צרוב הימים תמלאנו' (קהלת יא, א), 'לחמך' היינו מלחמת היצר הרע, וזה הוא 'על פני המים', מחמת עסק התורה יוכל האדם ללחום נגדו. ואמר הכתוב 'כי צרוב הימים תמלאנו', היינו כי 'צרוב הימים' יוכל לכבוש את היצר הרע, וימלא את ה'איש מסכן וחכם' כנ"ל.

וזוה הרמז 'ויקם מלך חדש על מזרים אשר לא ידע את יוסף' (שמות א, ט), דהנה אמרו חכמינו ז"ל (קדושין ל, ב; סוכה ג, א) 'יצרו של אדם מתחדש ומתגבר עליו בכל יום', והנה נגדו היא התורה, ואם האדם רוצה ללחום נגדו, צריך להוסיף בכל יום תורה ומלות, כמו שהוא מתגבר ומתחדש בכל יום, כך צריך להתגבר בתורה, ויקבל אותה מחדש כאלו היום ניתנה מסיני, כמאמר חכמינו ז"ל (ספרי ואתחנן, ועי' צרכות סג, ב) 'צבל יום יהיו צעיניך כחדשים'. והנה תיבת 'את' רמז על אותיות התורה, ואמר הכתוב 'ויקם מלך חדש על מזרים', היינו היצר הרע קם על הגוף

מכוסה החטא הראשון מק"ל שנה, 'עין'
 צגמטריא ק"ל, 'וכסה' לשון 'אשרי נשוי
 פשע כסוי חטאה' (תהלים לב, א), היינו
 שמעציר החטא.

האדם להתגבר נגד קשה ערף, ויזרו עלמנו
 לתורה, ולכך חומש עם הכולל צגימטריא
 פרעה, לרמוז כי העצה נגד פרעה הוא רק
 זריזות התורה.

או יאמר הנני מביא מ'מחר' צגמטריא
 אברהם, 'ארצה' צגמטריא יצחק,
 שקדושתם יצואו לגבולם, ויעשה השי"ת
 גבול צין הקדושה וצין הסט"א, לכל יוכלו
 לנגוע בהם.

עד מתי מאנת לענות מפני (י, ג). הנה תיבת
 'מאנת' הוא קשה הצנה, דהוא לשון
 עבר, והיה לו לומר תמאן לשון הוה. רק
 שהקצ"ה לא רצה לקח ממנו הצחירה על
 העמיד, ודו"ק.

ומלאו בתיך ובתי עבדיך ובתי כל מצרים
 אשר לא דאו אבותיך ואבות
 אבותיך מיום היותם על האדמה עד היום
 הזה (י, ו). נ"ל לצאר דהנה מצינו שהיו
 צמזרים נשמות גדולות, כי היו הולכות
 ומתצרות בכל דור ודור, והיו מתצרינן
 והולכין בגלות מצרים עד שיצאו ישראל
 ממצרים. ועם העשר מכות היה תיקון
 להם, שהוציא מהם הני"ק כנ"ל, וזה
 שאמר הכתוב לכך הציא עליהם מכות
 'אשר לא ראו אבותיך וגו'', מחמת שהם
 לא היו צחנינת יראה לתקנס צעמם, לכך
 הוצרך הקצ"ה כציוול צעמנו לתקנס, על
 ידי עשר מכות שהם צאו מעשר ספירות
 הקדושות כמצואר צספרים וכנ"ל.

הנני מביא מחר ארבה בגבולך (י, ד). הנה
 עיקר כונת פרעה היתה שח"ו
 תתצרה הטומאה, כמצואר צספרים הק',
 ואמר הכתוב 'הנני מציא מחר' היינו
 רמ"ח מכות עשה, 'ארצה' צגמטריא אור
 עם הכולל, היינו שיהיו צחנינת אור, ויהיו
 'צגבולין' - שהם יעשו גבול שהסט"א לא
 תוכל לנגוע בהם. כי מעשה הרשעים נקרא
 חשך, וזה 'וזכור את צוראך צימי צחורותיך
 עד אשר לא תחשך השמש' (קהלת יב, צ),
 'השמש' נקראת התורה, כמצואר צדצרי
 חכמינו ז"ל ('עי' ויק"ר כח, א) על פסוק
 (קהלת א, ג) 'מה יתרון לו לאדם בכל עמלו
 שיעמול תחת השמש', פירש רש"י תחת
 התורה שנקראת אור, 'עד שלא תחשך
 השמש' שלא תהיה התורה צחנינת חשך,
 וזה 'וכסה את עין הארץ', היינו שיהיה

שגמטוריא ו"ה, שהיא היום צפירוד,
שתהיה השם הוי"ה בשלימות.

יהי בן ה' עמכם (י, ז). האם תוכלו אתם
לגרום שיהיה השם הוי"ה צ"ה
בשלימות.

דאן כי רעה נגד פניכם. 'רעה נגד פניכם'
קופי תיבות **הדס**, כמבואר ברש"י
בשם המדרש 'שפרעה אמר להם רואה אני
באנטגונינות שלי וכו', והוא סימן דס
והריגה, עיין ברש"י הקדוש.

אז יאמר דאן כי רעה נגד פניכם. היינו
שאמר להם שהיראה שלהם היא יראה
רעה, ומחמת רעוה ציטא, 'לכו נא
הגזרים ועבדו את ה'" (י, יא) - היינו
שיהיה לכם התגברות היראה, 'כי אותה
אתם מבקשים' (שם) - היינו אם אתם
רוצים לעשות תיקון צו"ה, אתם צריכים
שיהיה לכם התגברות היראה, היינו יראה
עילאה.

וזו פירוש 'מה זאת עשינו כי שלחנו את
ישראל מעבדנו' (בשלח יד, ה), היינו כי
בשליחות ישראל מהעבדות שלנו, עשינו

הטורם תדע כי אבדה מצרים (י, ז). היינו
הדעת נאצד ממנרים, כי היו שמה
ני"ק אשר מהם צא הדעת להם, כמאמר
הכתוב ואצדה חכמת מנרים [אולי צ"ל
ונצקה רוח מנרים (ישעיה יט, ג)], והנה זה
הכונה 'ותרצ חכמת שלמה מכל חכמת
מנרים' (מלכים א' ה, י), כי היה מתקן
הני"ק מצני ישראל, ולכך ציומוי קיימא
סיהרא בשלימו (עי' זוה"ק ח"א רכג, א וח"צ
פה, צ), והנה לכך נתרצה אללו החכמה, כי
לקח אללו הני"ק אשר מהם היתה חכמת
מנרים, כנ"ל.

כי חג ה' לנו (י, ט). 'לנו' נוטריקון 'לצ
נשבר ונדכה' (תהלים נא, יט), היינו
מחמת כי לנו לצ נשבר, ולכך בחסד וגבורה
'נלך', כמאמר חכמינו ז"ל (חולין פט, א) אפילו
'אפילו בשעה שאני משפיע לכם ונתתי לכם
גדולה אתם ממעטים עצמכם לפני'. וזה
הרמז בכתוב (ואתחנן ו, כה) 'ואדקה תהיה
לנו', נוטריקון 'לצ נשבר ונדכה', היינו גם
צעת שאתה עושה עמנו דקה, אז גם כן
יש לנו לצ נשבר.

אז יאמר כי חג ה' לנו. 'חג' גימטוריא ו"ה,
רמז כי לנו הכח לעשות מ'חג'

להתרות צהם, למר שצוע אחד, ולמר ג' שצועות, והנה צנתיים היתה לו הרוחה, וזאת הרוחה היתה ממדת הרחמים, לכך נאמר 'ויחזק ה' את לצ פרעה', היינו מחמת מדת הרחמים, זה היה החיזוק ללצ פרעה, וק"ל.

דימש חשך וגו' ולכל בני ישראל היה אור במושבתם (י', כא-כג). והנה מחמת שהאור לא האיר רק ללצני ישראל, רמוז צתיצת 'וימש', כי ימש נוטריקון 'שמש ידע מצואו' (תהלים קד, יט), כי ה' שמש ידע מצואו', להאיר רק ללצני ישראל, והצן.

החודש הזה לכם (יג, ז). נראה לרמוז דהנה צתחילה כאשר יתחיל האדם להיות עובד השם, לא יוכל ללצ ללצנינה זאת שתהיה העצדות שלי שום קצלת פרס. וזה 'וספרתם לכם ממחרת השצת' (אמור כג, טו-טז), והנה מצואר צוהר הק' (ח"ג ז, ז) 'לכם לעצמיכם', דהנה היה אז צתתחלה כאשר ילאו ממצרים, ולא היו נקיים לגמרי, ולכך היתה הצוי כי הספירה תהיה לכם לעצמיכם, 'עד ממחרת השצת השציעית וכו'', ואז 'והקרצתם מנחה חדשה לה'', היינו שאז יוכלו ללצ ללצנינה זאת, שתהיה העצדות צלתי לה' ללצדו.

'מה זאת', היינו השם הוי"ה צ"ה הנרמו צתיצת מ"ה, 'עשינו' צתיצת מלכות הנקראת 'זאת', וזה הפירוש (שם) 'ויהפך ללצ פרעה ועצדיו אל העס', היינו שהני"ק אשר היו ללצם של מצרים, נהפך צשעת היציאה להיות 'אל העס', היינו ללצני ישראל. ומלינו שהשכינה הקדושה היא עמנו צגלות כדי להוציא הני"ק אשר צתוכס, ולכך אמרו 'מה זאת עשינו', כי היו רואים שנהפך ללצם אל צני ישראל, אזי הצינו כי צזה יהיה היחוד מ"ה, לזאת כי השכינה לא תצטרך עוד להיות צמצרים, מחמת שנתקנו הני"ק אשר היו שמה.

או יאמר כי אותה אתם מבקשים (י, יא). על פי מה שמלינו צוהר הק' פרשת תלצ (רעה, ז) זה לשונו, 'וכד אקדים יראה לחכמה דליהו ה' עלאה, שריא עליה חכמה דליהו יו"ד, ואקרי צן' עיין שם צאריכות. אס כן נמצא כי ה' מרמו על יראה עלאה, וזה 'כי אותה', היינו אות ה' הרומזת על היראה עלאה, 'אתם מצקשים'.

ויחזק ה' את לב פרעה (י, כ). הכונה כי מחמת שלא שלח ה' את המכות תיכף ומיד זה אחר זה, רק מקודם שלח

א), היינו כי זאת לא נקרא פתח לקדושה, אס רצונו כי אחר הפסח אפיק ממקומו אשר היה ציוס הקדוש הזה, לא נקרא זאת פתיחה, רק 'כהלכות' - היינו שיהיה לאדם הליכה מחמת הפסח.

בערב תאכלו מצות (יב, יח). 'צערב'
צגימטריא **רעד**, רעד הוא יראה, והנה 'ערב' צגימטריא שני פעמים עניו, היינו ענוה כפולה, והנה ענוה קטורא היא צדחילא, ומן היראה זוכה אדם לאהבה, וזה 'צערב' צעריצות ומתיקות, 'תאכלו מצות'.

משכו וקחו לכם צאן (יב, כא). ומצואר צמדרש 'משכו מעצודה זרה שצידכס וקחו לכם לאן של מצוה', והנה 'עצודה זרה שצידכס' אין לו פירוש, אך מצינו מאמר חכמינו ז"ל (שמו"ר כג, ג) 'הצדיקים צמה שהם חוטאים צו הם מתרצים', והנה הדור דעה הזה ח"ו לא היו עובדים עצודה זרה צמחשצתם, ואך מיראתם ממצריים היה להם טלה צציתם, כדי שהמצריים יחשצו כי המה עובדים ח"ו עצודה זרה כמוהם וצוה לא יצערו אותם.

ומה שהשר של מצרים היה מקטרג אותם לפני הקב"ה צשעת קריעת ים סוף, ואמר הללו עובדי עצודה זרה והללו עובדי

זזה 'משכו וקחו לכם' (יב, כא), ודרשו חכמינו ז"ל (שמו"ר טו, צ) 'משכו מעצודה זרה שצידכס וקחו לכם לאן של מצוה', הכונה מחמת כי אז היתה התחלה מהעצדות, והצוי היה לפרוש להם מעצודה זרה, לכך היה הצוי 'קחו לכם', לכם דייקא, היינו עבור קבלת פרס. וזה הכונה 'צעבור זה עשה ה' לי צאלתי ממצרים' (יג, ח), היינו מחמת זה צוה ה' שעשיית המלות יהיו 'לי', מחמת כי אז היה 'צאלתי ממצרים', והנה לא היו אז צנקיות וצשלימות לגמרי. אצל צאמת עיקר התכלית היא שלא יחשוב עבור עצמו כלל צעשית המצות, כי על זה אמרו חכמינו ז"ל (סוכה מה, צ) המשתתף שס שמים ודצר אחר ח"ו נעקר מן העולם.

זזה הכונה צפסוק (ישעיה סב, ו) 'המזכירים את ה' אל דמי לכם', היינו צעת שהאדם מזכיר את ה', אל יהי דומה צמחשצתו עבור 'לכם'.

ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה' (יב, יא). הטעם דנקרא פסח, פה סח, היינו פה צגימטריא מילה, ועל המילה היה חס, ושמר אותם, כמצואר צזוהר הק' (ח"צ לו, א) 'מאי ופסח ה' על הפתח (יב, כג) דא פתחא דגופא ודא מילה'. 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן' (פסחים פו,

'שירי המנוחה מעכבים את הפרעניות', היינו אם עשיית המנוחה של אדם היא בצחינת שיריים, זאת מעכב את הפרעניות.

וגם ערב רב עלה אתם (יב, לח). לכך נקראין 'ערב רב', מחמת שגם בתחילה כאשר ראו גדלות אלקות וחשיבות מצני ישראל, והיו מגיירים את עצמם, גם אז היה מעורב, כי היה רעונס חשיבות מצני ישראל. וזה 'ערב רב', שהיה מעורב בכונתם להיות להם 'רב', היינו גדלות וחשיבות, ומזה באים לעבודה זרה 'כי כל המתגאה וכו'' (סוטה ד, ז), וכן צירצעם מחמת גאותו בא לחטא עבודה זרה כמבואר במדרש (עי' סנהדרין קא, ז). וזה הרמו גם כן בשם ירצעם עמי רב, היינו שהיה צרנו להיות לו גדלות ושיהיה לו רב וחשיבות, וכן היא מבואר בתקונים (תי"ו כב, א) ש'ערב רב', כל חסד דעצדו, לגרמיייהו היא דעצדו.

תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוכם (יב, מט). הנה מצנינו (צ"ר נו, א) 'ויהי ציוס השלישי צהיות הצוקר (יתרו יט, יז), צוכות אברהם', שנאמר (וירא כב, ג) 'וישכם אברהם צוקר'. והנה היום גם כן מה שאנו זוכין לקיים את התורה הוא צוכות אבות, וכדמצינו צוהר הק' הוצא

עבודה זרה מה נשתנו אלו מאלו (עי' ילקוט צלה רמו רלד וזה"ק ח"ב קע, ז), זאת מחמת שהשר לא היה יודע המחשבה שצלבם, כמבואר במאמר חכמינו ז"ל שהמלאכים אינם יודעים המחשבה שצלב (עי' שבת יב, ז), אך השר היה רואה מה שעושין בפועל, ולא היה יודע כי בני ישראל לא כמחשבותם של מצרים מחשבותיהם.

וזה 'משכו ידיכם מעבודה זרה שצידכם', היינו מה שאתם עובדים צמעשה ידכם גם מזה 'משכו', וקחו לכם לאן של מנוחה'. דהנה כתיב (וירא ת, כב) 'הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו', וזוה מה שלוקחים הלאן למנוחה, זה היה תיקון מה שהיו עובדים עבודה זרה מיראת מצרים, והיה התקון שיקחו הלאן למנוחה, ויהיה להם מסירת נפש, הגם שהרגו אותם המצרים, לא יצטלו מלקיים מנחת השם.

משארותם צדורות בשמלותם (יב, לד). הרמו שהיה להם צחינת עניויות, כמאמר חכמינו ז"ל (ראש השנה יז, ז) 'לשארית נחלתו' (מייכה ז, יח) 'למי שמשים עצמו כשיריים', והנה זאת נשאר אכלס צנפסם כמו שהיה להם עניויות צעת השעבוד. והנה שמלה הוא הנפש, וזה הכונה במאמר חכמינו ז"ל (סוכה לח, א)

קדש לי כל בכור (יג, ז). 'צכור' היא המחשבה, ר"ל שזוהי השי"ת שיקדש אדם המחשבה שלו, והנה צאתי (חסד לאברהם לפסח) על הסימן קדש ורחק, שצחחילה יהיה צחינת קדושה, ואחר כך יהיה רחוק מהעוונות ויטהר עצמו, הגם כי טהרה מציאה לידי קדושה, אך מחמת כי אז לא היה צהדרגה ולא היה צאתערוחא דלתתא רק צאתערוחא דלעילא, לזאת צאה הקדושה מקודם.

והנה זה הכונה 'ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים' (יג, ג), כי משה היה רוצה לעורר אותם להקדושה, היה מצוה אותם שיהיה להם זכירה ציציאת מצרים, כי צאותו היום זכו בני ישראל לזה. וזה הרמז 'היום אתם יוצאים צחודש האצ"צ' (יג, ד), אז הוא לשון רצון, והנה צעת יציאת מצרים נתחדש להם הרצון, והנה 'אצ"צ' נוטריקון 'אס ישמרו צניך צייתי' (תהלים קלג, יב), וכתב אחר כך 'ועדותי זו אלמדם', היינו שיהיו זוכין לצחינת דעת.

פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא. 'רחם' היא רמ"ח מלות עשה, היינו הפתוחה מכל המלות יהיה 'לי הוא', היינו שאתם עבדים שלי ואני אדון שלכם, כי זאת היא 'פקודא קדמאה

לעיל, זה לשון הזוהר הק' צפרשת ויקרא (ח"ג ח, ז) 'ואני צרוצ חסדך (תהלים ה, ח), אצוא ציתך דא אברהם, אשתחיה אל היכל קדשך דא יצחק, ציראתך דא יעקב, וצעי לאכללא לון צרישא', היינו כי העיקר מה שאנו יכולין להתפלל לפני מלך גדול ונורא הוא צכותם, כלשון הזוהר הק' 'וצעי לאכללא לון צרישא', היינו שהאדם כלול עמהם, והם צרישא שהם העיקר.

וזה 'תורה', מה שאנו יכולין לקיים את התורה, 'אחת' הוא לשון התחצרות, כדמצינו (שה"ש ח, ח) 'אחות לנו קטנה' עיין שם צפירוש רש"י, ויהיה לנו התחצרות 'לאזרח' הוא אברהם, כדמצינו צדצרי חכמינו ז"ל (קה"ר ז, לב) על פסוק (תהלים פט, א) 'משכיל לאיתן האזרחי', ופירש רש"י 'רצותינו פרשוהו על אברהם', עיין שם, 'מי האיר ממזרח' (צ"ר ב, ג) עיין שם. 'ולגר הגר צחוככס' זה יצחק ויעקב, כי המה נקראין גרים, כדמצינו (וישג לו, א) 'וישג יעקב צארץ מגורי אציו', מאי לשון 'מגורי' - 'דחילא', כשם שיצחק היה צחינת פחד והיה ירא מהקצ"ה, כן היה יעקב. 'הגר צחוככס' היינו שהם גורמין לנו גם כן יראה, וזהו 'הגר צחוככס', היראה שהיא צחוככס, הוא על ידי הצרות.

והנה כל האצרים תליין צאלו, וזה 'צחוק
י"ד', היינו שהיה להם חיזוק
ואימוץ צי"ד אצרים הנ"ל, שהם העיקר,
ומחמת זה 'הוילאנו ה' ממנרים', וק"ל.

והיה לאות על ידכה. נראה לי לצאר
ראשונה למה נקראין הצמים
והפרשיות תפילין, ונראה דהנה כתיב (מצא
כת, י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא
עליך ויראו ממך', ואמרו חכמינו ז"ל
(ברכות ו, א) 'כי שם ה' נקרא עליך' - 'אלו
תפילין שצראש'. והנה כתיב (עקב יא, כב)
'ולדבקה צו', ואמרו חכמינו ז"ל (סוטה יד,
א) 'וכי אפשר להדבק בהקצ"ה, והא
הקצ"ה אש אוכלה הוא, אלא הדבק
צמדותיו'. והפירוש הוא, שהוקשה להם
וכי האין יוכל צער ודס להדבק בהקצ"ה,
והא כזיכול הוא אור אין סוף, ואמרו ז"ל
שאין ענה לזה להדבק בהקצ"ה, אלא על
ידי שידבק צמדותיו, דהיינו שיקיים מצותיו
של הקצ"ה, ויעסוק צמורה שהיא נקראת
גם כן אש, כמו שכתוב (משלי ו, כג) 'כי נר
מצוה ותורה אור', ועל ידי זה יוכל להדבק
בהקצ"ה.

וזו הפירוש 'מצוה', כי לשון מצוה הוא
לשון התחברות, כמו 'ותא חדא, כי
על ידי המצות יוכל לצוה לידי דביקות, וזה
מחמת כי אור אין סוף שורה בהמצות. כמו

למינדע דהוא אדון כל עלמא' (וזה"ק ח"ג
כה, א). וזה 'פוטרי מים ראשית מדון'
(משלי יז, יד), ומנינו צגמרא (קדושין מ, ג)
שזה קאי על התורה, ויהיה הפירוש 'פוטרי
מים', היינו התחלת לימוד התורה, יהיה
'ראשית מדון', שידע שיש דין ומשפט
צעולם לכל אחד כפי מעשיו.

או יאמר פטר כל רחם בבני ישראל באדם
ובבהמה לי הוא. היינו אם אתם רואים
להיות לכם רחמנות על האדם והבהמה,
כדמנינו (תהלים קמה, ט) 'ורחמיו על כל
מעשיו' אף על הבהמות, אזי יהיה לכם
הרחמנות מחמת כי 'לי הוא', שלמעלה
הרחמנות עליהם, על כן אתה נריך להיות
לך רחמנות, כדי שיהיה נייחא למעלה מזה.

כי בחוזק יד הוציאך ה' ממצרים (יג, טו).
על פי הזוהר הק' פרשת משפטים
(קיו, א) זה לשונו, 'משגיח מן החלונות
(שה"ש ג, ט), צויי"ן נוקבין דבר נש, צתרין
עיינין, צתרין אודנין, ותרין נוקבין
דחוטמא, ופומא, הא זיי"ן דאמא עילאה,
והכי צעודוי אסתכל שצבע מסטרא
דשכינתא תתאה, צב' דיין וואר תלת, וגוף
וצרית תרין, הא חמש, תרין רגלין הא שצב
וכו', אסתכל שצבעה אצרין דלתתא, דאינון
תקונה דגופא דצוהן עשיית המצות'.

תרי"ג מנזות נוכל לקשר ענמינו אל אור
אין סוף צ"ה.

וזח הפירוש 'והיה לאות על ידכה',
שהתפילין הם שמירה על ישראל,
שח"ו כל יתלכדו לעצירה. 'ידכה'
בגימטריא ל"ט, והיינו ל"ט מלקות שבאים
על רוב לא תעשה שבמורה, והתפילין הם
אות על זה שכל אחד מישראל יהיה נשמר
מלעבור על הלאוין. גם צאדם הראשון
מזינו שהקצ"ה היה דן אותם בל"ט קללות
(עי' תיקון"ו תי' מת), ואחר כך כתיב
(בראשית ג, כא) 'ויעש ה' אלהים לאדם וגו'
כתנות עור וילבישם', נראה לצאר
שהכתנות עור היו תפילין, והם היו תיקון
על ל"ט קללות.

וזח לשון המהרש"א בצרכות (ד"ה מניח)
על הגמרא (צרכות ו, א) 'מנין
שהקצ"ה מניח תפילין', זה לשונו 'ענין
מנזות תפילין הוא שיש לנו להיות דבוקים
בו יתצרך, והנחתן עלינו שהוא משרה
שכינתו עלינו בשמו, וד' פרשיותיה שכתוב
בו מוכחין עד"ו מנזות תפילין שיהיה
לישראל דביקות וקדושה צה' בכל נפשם
ובכל לבצם ובכל מאודם', עד כאן. וכן
מזינו בתקוני זהר בהקדמה (ב, א) 'דיהצין
תוקפא למאריהון לכבוש עצד תחת רבו
וכו', כקשורא דתפילין, והפירוש הוא כי

שאמרו חכמינו ז"ל (זוה"ק ח"ג ק, צ) שמי
עם י"ה הוא שס"ה, זכרי עם ו"ה הוא
רמ"ח, ואם האדם עושה המנזות בזונה,
אזי שורה על ידי המנזות שם ה' גם על
האדם. וזה הפירוש 'זה זכרי לדר דר'
(שמות ג, טו), היינו על ידי רמ"ח מנזות
עשה, אזי השכינה הקדושה הנקראת 'דור'
כידוע, 'דור' השני הוא לשון דירה, תהיה
השכינה הקדושה דרה למטה, וממילא
הקט"א צורחת מאדם כזה, וזה 'ויראו
ממך'.

וזח גם כן הפירוש 'נפתולי אלהים
נפתלתי עם אחותי' (וינא ל, ח), כי
לשון 'נפתולי' הוא לשון התחברות, היינו
האין נוכל להדצק באלהים, ואמר הכתוב
שאין ענה לזה, רק 'נפתלתי עם אחותי',
היינו על ידי התורה שנקראת 'אחותי',
כמו שכתוב (משלי ז, ד) 'אמור לחכמה
אחותי את'. ולכך הם נקראין תפילין, כי
תפילין הם אותיות 'נפתולי' והם גם כן
לשון דביקות.

וזח הטעם שנאמר צרש"י על הפסוק
(נשא ו, ב) 'כף אחת עשרה זהב מלאה
קטרת', כתב רש"י ז"ל 'קטרת בגימטריא
תרי"ג וכו'', ולכאורה אין להצין כי מה
שייכות קטרת אלל תרי"ג מנזות, שרש"י
כתב רמז בצאותיות אללו. רק לפי זה ניחא,
כי קטרת הוא לשון קשר, היינו כי על ידי

שהיה מקודם, שלשון כהה הוא שאינו מאיר, כמו 'אם כהה הנגע' (תזריע יג, ו).

צתפילין הוא גורם להכניע את הסט"א, וממילא הוא נשמר מלחזון.

ג נראה לצאר שהתפילין הם אות על ישראל להיות צשמירה מעולה, וזה 'והיה לאות על ידכה', 'ידכה' צגימטר אל חי, והוא צחינת יסוד כמצואר.

ג נראה לצאר פירוש על 'לאות על ידכה', כי מצינו 'כי יד על כס יה' (צשלח יז, טז) עד שימחה וכו' (רש"י שם מחז"ל), והנה מצינו צספרים שהשכינה הקדושה נקראת כה, וזה 'והיה לאות על ידכה', שהתפילין הם רומזים צצחינת יד היא על כה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (מנחות לו, א) 'על ידכה - יד כהה', היינו שאין אור צשלימות כמו

ג רמז על מצות תפילין שהיא על יד שמאל מחמת שהשפע היום צצחינת דין.

